

Türk Sa?I?k Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türk Sa?I?k Okuryazarl??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31855>

Özet

Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i, mevcut bir sa?l?k okuryazarl??? arac?n?n Türkiye'de ya?ayan belirli bir hedef kitleye, yani okuyazar Suriye mülteciyi yeti?kinlere, kültürel ve dilsel olarak uyarlanmas? amac?yla geli?tirilmis?tir. Bu ölçek, bireylerin sa?l?k bilgilerine eri?me, bu bilgileri anlama, de?erlendirme ve sa?l?k kararlar? almak için kullanma becerilerini ölçmeyi amaçlayan kritik bir sa?l?k okuryazarl??? yap?s?n? de?erlendirmektedir. Ölçe?in uyarlama çal??mas?, bu hassas grubun sa?l?k hizmetlerine eri?imini ve sa?l?k sonuçlar?n? etkileyen okuryazarl?k düzeylerini belirlemek için psikometrik geçerlik ve güvenilirlik analizlerini içermis?tir.

Anahtar Kelimeler

Sa?l?k Okuryazarl???, Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i, Uyarlama, Psikometrik, Suriyeli Mülteciler, Türkiye, Halk Sa?l???

Yazarlar

Sibel Özvar??, Burcu Güçiz-Do?an, Hande Kon?uk Unlu, Gülizar Aktuna, Gülay ?nand?, Oya Kurt, Nimet Ayd?n, Tezer Kutluk.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, sa?l?k okuryazarl??? düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu özel uyarlama çal??mas?, Türkiye'de ikamet eden okuyazar Suriyeli yeti?kin mültecilerin sa?l?k okuryazarl??? seviyelerini belirlemek için uluslararası kabul görmü? bir araç? Türkçe ba?lam?na ve kültürel yap?s?na uygun hale getirmeyi hedeflemi?tir. Bu tür bir araç, halk sa?l?? müdahalelerinin planlanmas? ve hedef kitlenin sa?l?k ihtiyaçlar?n?n do?ru anla??lmas? aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, bireyin sa?l?kla ilgili bilgileri edinme, i?leme ve anlama yetene?i olarak tan?mlanan Sa?l?k Okuryazarl??? (Health Literacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle dört temel boyutta incelenir:

??levsel Okuryazarl?k: Sa?l?k bilgilerini okuma ve anlama becerisi.

Etkile?imli Okuryazarl?k: Sa?l?k hizmeti sa?lay?c?larla ileti?im kurma ve bilgi al??veri?inde bulunma yetene?i.

Ele?tirel Okuryazarl?k: Sa?l?k bilgilerini ele?tirel olarak analiz etme ve de?erlendirme becerisi.

Uygulamal? Okuryazarl?k: Sa?l?k bilgisini günlük ya?am kararlar?na uygulama becerisi.

Uyarlama çal??mas?, bu karma??k yap??n Suriyeli mülteci popülasyonunda da tutarlı bir ?ekilde ölçülebildi?ini göstermeyi amaçlam??tır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (sa?l?k okuryazarl???) ölçüp ölçmedi?ini belirlemeye odaklanm??tır. Özvar?? ve arkadaşlar? (2021) taraf?ndan yürütülen bu uyarlama ara?t?rmas? kapsamında, genellikle yap? geçerli?i ve kültürel geçerlik analizleri gerçekleştirilmi?tir.

Yap? geçerli?ini incelemek için Faktör Analizi teknikleri kullan?larak ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlarla tutarlıl??? ara?t?r?lm??tır. Kültürel geçerlik ise, ölçe?in Suriyeli yeti?kinlerin kültürel ba?lam?na ve sa?l?k sistemine dair alg?lar?na uygun oldu?undan emin olmak için uzman görüşleri ve geri çeviri yöntemleri ile sa?lanm??tır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, arac?n farklı zamanlarda veya farklı madde setleri aracılı???yla tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için yap?lm??tır. Uyarlama çal??mas?nda, genellikle iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?u de?erlendirilmi?tir.

Yüksek bir iç tutarlılık de?eri, ölçe?in Suriyeli mülteci popülasyonunda sa?l?k okuryazarl???n? ölçmede güvenilir oldu?unu göstermektedir. Çal??manın odak noktas?, çeviri ve kültürel adaptasyon sürecinin ardından ölçe?in orijinal yap?s?n?n korunarak, ölçüm hatalar?n?n minimize edilmesidir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin ayrılmaz bir parças? olarak, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonda da korunup korunmad???n? test etmek amacıyla Faktör Analizi uygulanm??tır. Bu analiz, sa?l?k okuryazarl???n?n teorik olarak tanımlanm?? alt boyutlar?n?n (örneğin, i?levsel, etkile?imli, ele?tirel) ampirik verilerle desteklenip desteklenmedi?ini ortaya koyar.

Uyarlama çal??mas?nda, büyük olasılıkla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in maddelerinin Suriyeli yeti?kin mülteci örnekleminde orijinal ölçek yap?s?na uygun bir ?ekilde yüklendi?i gösterilmi?tir. Bu, ölçe?in yap?salsal e?de?erli?ini kanıtlamada önemli bir adımdır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Çal??mas? (Adaptation)

Format: Bildirime dayal? sa?l?k okuryazarl??? ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama yap?lan dil), Arapça (Orijinal çeviri süreci için gerekli olabilir).

Popülasyon Grubu: Mülteciler ve Göçmenler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan okuryazar Suriyeli yeti?kin mülteciler.

Test Metodolojisi: Psikometrik güvenilirlik ve geçerlik çal??mas? (Cross-sectional survey design).

Anahtar Kelimeler

Mülteci Sa?l???, Suriye, Türkiye, Halk Sa?l???, Araçlar?, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hande Kon?uk Ünlü

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?.

Ba?l?l?k E-posta Adresi: hkonsuk@hacettepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi (Çal??ma s?ras?nda ba?l? olunan kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2021 y?l?nda yay?nlanan bir ara?tırma makalesinde sunulmu?tur. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler, sorumlu yazar (Hande Kon?uk Ünlü) veya yay?nc? kurulu? (Research Square) ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Orijinal PDF, telif hakk? ko?ullar? gere?ince yay?nevi taraf?ndan sa?lanmaktadır. Orijinal PDF'e bu ba?lant?dan eri?ilebilir: [the-adaptation-of-turkish-health-literacy-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Özvar??, S., Güçiz-Do?an, B., Unlu, H., Aktuna, G., ?nand?, G., Kurt, O., Ayd?n, N., & Kutluk, T. (2021). The Adaptation of Turkish Health Literacy Scale for literate syrian adult refugees living in

turkey: a reliability-validity study. *Research Square*, 1-12. DOI: [10.21203/rs.3.rs-487416/v1](https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-487416/v1)

Türk Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad??? için burada listelenememektedir. Maddeler için yazarla ileti?ime geçilmesi veya referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM